

Den 29. Februar 2048?

Wat huet deen Datum hei verluer? Mä et ass genee **deen Dag, wou d'MELUSINA déi nächst Masch vun hirem Strack däerf strécken, fir aus dem Bockfiels eropzekommen**. Jo, an? Maacht iech emol schlaue, wéi dacks e Vollmound op de sougenannte „Schalttag“ fällt, an dann denkt emol no, wéivill zeg-Dausende vu Joeren d'Melu bräicht, fir de Strack färdgezeckréien, mat deem d'Fësch-Schwanz-Meedchen aus der Déift vum Bockfiels erop geng kommen ... eng wonnerbar So, eng Legend, e Mythos, wéi mir en net besser kënnen fannen; zwar net hei gewuess, mä zesoe „Welt-Legende-Literatur“! Fir mä laangt Melusina-Gedicht hat ech mir de Käppchen zerbrach, wéi een dat vun den „all siwe Joer“ nach esou kënn verlängeren, datt d'Melu am Fong ni eraus giff kommen ... well dann trëllt d'Stad jo och an e Koup. Dann hu „mir“ jo nach laang Zäit. An engem Mäerchen ass jo bal alles erlaabt, gell dir ... an „eis“ Melusina kann et roueg mat dem Andersen sengem „Miermeedchen“ ophuelen. Esouguer liichtfank vis-à-vis vun der weltberühmter „Mermaid“ vu Kopenhagen, déi de gudden Anderson aus der Legend vun der „Undine“ gezunn huet: Eis Melu gëtt an hirer „Geschicht“ mam reelle Grof Sigfrid a Relatioun gesat ... deemno geet si „legendär“ e Krack iwver d'Mäerchen eraus a gëtt eng Zort „lieweg“ Legend mat deelweis historeschem Fong!

vum Lex Roth

Déi ganz Gedankespillerei hei uewendrun huet ower och eng aner Ursach, eng vun haut a fir äis all: **Wéi laang soll et nach daueren, bis déi verstan hunn, déi et an hire Méiglechkeeten hätten, „eiser“ Melusina do eng zerguttst Plaz ze ginn, wou d'Legend si histellt oder – setzt** > ennen um Fouss vum Bockfiels, matzen an der Uelzecht, op déi kleng Insel, déi dir op der Bréck fir eriwver „bei d'Malou“ kënn kucken (souzesoe vum Malou bei d'Melu). Stellt iech dat „Fëschschwanzmeedchen“ emol an der Däischtert vun ennen erop beliicht vir ... an et wier net manner berechtigt (touristesche ganz sécher eng Bommesaach!) wéi d'Mierjoffer vu Kopenhagen, déi hir Existenz (*1913) dem begeeschterte Béierbrauer Carlsberg verdankt. De Mäerchemonni H. C. Anderson hat seng „Mierfrächen“ iwwregens net op Kopenhagen gesat; dat ass **eng Tivoli-Geschicht, eng weltwäit bekannt Attraktioun, déi knapps een zu Kopenhagen verpasst**. Wéivill méi Berechtigung hätt eng Melusina an der Uelzecht, well des Seechen dach **och nach mat der Existenz vu Lëtzebuerg zesummebruecht gëtt?! Jidfer Mythologie ass mat Statuen a „vermënschten“ Déieren an der Wierklechkeet vertrat; de Romulus & Remus sinn net onbedéngt méi interessant wéi d'Melu, an esou ass et mat Honnerte vu Konschtobjekter uechter Europa an d'Welt. Firwat net fir „eis Melu“? Si verdéngt méi ewéi eng zesoe verstoppten 3D-Plastiks-Mausi hannerwands!**

Soe mir „Melusina“, da gëtt gläich vum Nic. Greth sengem „Sagenschatz“ geschwat (elo och vum Mil Goerens senger formidabele Bänn „Eiser Soen“); dat ass natierlech an der Rei ... mä stellt iech emol vir, de Greth hätt mam Dicks zesumme geschafft, aplaz datt déi zwéin sech zerstridden hu wéi „Biischtebänner“. Dem Greth seng Sammlung ass 1883 erauskomm; et steet ower fest, datt hien d'Melusina net entdeckt a scho guer net erfondt huet! **Ewell méi wéi 40 Joer virdrun huet en Offizier vun der preisescher Garnisoun, den Theodor von Cederstolpe, e Buch erausginn, dat „Sagen von Luxemburg“ geheescht huet;** den Ufank dovu ware véier (däitsch) Gedichter iwver ... d'Melusina! Säi „Material“ dofir ass hei dach bestëmmt vill méi al, also ... 1841 hat eise Greth just siwe Joer ... mir därefer deemno unhuelen, datt „eis“ Melusina och esou em den Ufank vum 19. Joerhonnert bestan huet; si huet also op d'mannst 200 Joer. Dat misst jo bal duergoen, fir si houfreg op en „nationale Stack“ ze stellen, hallo „Luxembourg Branding“ ... **am neie Joer!**

Abeejo! Majo dann ...

An der November-Nummer vun der KLACK hat dir matkritt, datt **e klengt Buch ennerwee** ass, wou Honnerte vun Ausdréck a klenger Sätz mat typesch lëtzebuergeschem Gesiicht dra sinn. Den Titel weist ewell ganz bewusst op déi eegen Art vun eiser Sprooch: **Abeejo, majoo dann! ...** Dat kann een zwar „iwwersetzen“, ower nëmmen dem Sënn no; eis Ausdréck selwer sinn do ower net méi erëmzefannen; op englesch giff do vu „lost in translation“ rieds goen, wat iwwregens den Titel vun engem däitsche Bichelchen ass, dat Beispiller aus 30 Sproocher bréngt ... leider keent aus dem Lëtzebuergeschen! Do wier ower yett gewiescht ... dofir war dat den „Unzéckert“ (Mupp bei der Juegd)!

Deem Ëmstand gëtt da mat deem neie Buch opgeholf; dofir ass **den Titel och bewusst ganz opfälleg, wuertwärtlech ONIWWERSETZBAR**. Fir d'Saach vun deer ganzer oder deelweiser Oniwwersetzbarkeit ze ennersträchen, fënn ee fir all Beispill eng méiglech franséisch an däitsch Bedeitung vum lëtzebuergeschen „Idiom“. D'Saach gëtt nach eng Grimmél méi „labber“ **mat dem talentéierte Karikaturist Carlo Schneider senger puer Dose lëschtge Biller;** en etlech kleng Gedichtercher ronnen dat Ganzt dann of. An enger nächster KLACK gi mir méi däitlech ...

„Branding“ am/um Buedem

Op e sëllege Plazen am Land gëtt vu Spezialisten a Fräiwëllege-Begeeschterten no eiser Vergaangenheet am Buedem gegruewe, zesoe „gekëddelt“. No all deem, wat do ewell fonnt ginn ass (an nach ëmmer gëtt!), ass **um Gebitt vum Grand-Duché mengerwäreg keng Wüst** gewiescht!

Mir hunn ewell als Kanner de réimesche **Mosaik zu Dikrech** bewonnt. Den **Tët-telberg** am Eck vu Lamadeleine (Rolleng)/Nidderkuer ass en historesche „Site“ vu rarer Qualitéit. Zu **Duelem** weist net nëmmen de réimeschen Adler op eng wichteg Zäit ënnert de Réimer. Zu **Mamer** an zu **Bartreng** kann ee sech nëmme wonneren, wat do „gelaf“ ass. Zu **Kënzeg** guff eent vun den intressante Keltegriewer aus Nord-europa fonnt ... vu deenen Elementer an déi weltberühmt Ausstellung „I Celti“ zu Venedeg eragehol guffen. Den immens attraktive **Mosaik am Eck Feelen/Viichten** weist op eng „lieweg Réimerzäit“, grad ewéi déi formidabel **Fresken uwen u Schieren ...** an och, datt dem Sigfrid seng Proprietéit zu Feelen/„Viulna“ ewell 963 ural Wuerzele muss gehat hunn, iert hie se géint de Bockfiels getosch huet, fir seng Buerg ze bauen ... souzesoen alles „**ënnerierdesche Branding**“.

Wat „si“ all hei geschwat hunn? Do kann ee bal nëmme rondrem tiermen. Sécher gëtt et ower Ausdréck, déi uechter d'Land hänke bliwwen sinn, an zwar **an eisen zéngdäusende Flouernimm/lieux-dits**, wou mir bei Honnerte keng „riichtewech“ Explikatioun hunn. Déi „Toponymen“ hu mir (mam Éierendirekter P. Schonckert vum Kadaster) vru Joeren emol rëm zerguttst op Lëtzebuergesch „riichtgebéit“, well si am Ufank vum 19. Joerhonnert vun däitschsproochege Beamten, zesoe „**Schëmmel a Bless**“ vernannt gi waren. Hei hu mir et mat engem „Branding“ ze dinn, no deem Historiker zesumme mat Linguiste misse sichen. „An der Uecht“ kann een z. B. nach kloermaachen; ower de „Brill“ op x Plazen, „Schack“ a „Schock“ bei Kënzeg? Do stousse mir ower op e kelteschen oder vill méi fréie Knuet. Dës Zort „**Branding Brain Storming**“ wier et dowäert, datt sech eng eege spezifesche Associatioun dofir giff zesummefannen. Vun der „Toponymie“ hu mir am „Institut grand-ducal“ bis elo rosewéineg matkritt; soll dat elo vläicht besser ginn?

Den englesche Guardian ...

... huet dëslescht **en intressanten Artikel iwver d'Lëtzebuergesche Sprooch-situatioun** bruecht. Och wann net alles stëmmt a yett „iwwergaange“ gëtt, hunn do en etlech jonk Lëtzebuergesche nawell guer net esou hoplala am „Interview“ reagiert; esouguer intressanterweis e Verglach vun eiser Sprooch mam Iwwergank vum uralen Sächsesch-Engleschen (vun no der *Battle of Hastings*, 1066) op dat „modernt“ vun hirer Literatur zënter dem W. Chaucer gemaach; am Fong deen éischten engleschen Auteur, vun deem mir haut nach/emol e Saz verstin. **Vun enger „Renaissance“ vum Lëtzebuergeschen ze schwätzen ass ower dolaanscht:** Eis Sprooch kann/brauch net nei gebuer ze ginn, si ass op d'mannst aus der „Kita“ eraus a geet zënter e puer Joerzénge an déi „Grouss Schoul“.

De „Guardian“, an der Zäit „Manchester G.“, ass beileiwen net dat éischtbescht Trottoirsblatt, an dës Lëtzebuerg-Initiativ kann een als en zerguttst/gratist Stéck „Branding“ fir eist Land kucken. Déi herrlech (erausgeviizt) „Photo“ vun der Stad ass als Publicitéit net mat Geld ze bezuelen!

E Patt mat der ACTIOUN LËTZEBUGESCH

D'Actioun Lëtzebuergesch – Eis Sprooch ass (administrativ) jo zënter en etleche Méint op Izeg „geplënnert“; d'genee Adress fannt dir hei uwen an der KLACK. Do hu mir elo och d'Méiglechkeet, mat eise Membren a Frënn en „Neiooschpatt“ ze huelen an ze babbelen > an zwar **Samschdes, den 13. Januar, um 15 Auer**. Dir kënn lech, wa méiglech, och op eisem „Mail“ umelden. Merci a bis dann!

Eis Sprooch an d'Gesetz

Dir wësst – vläicht och (nach) net – datt eis Sprooch **1984 ganz verstänneg gesetzlech verankert** ginn ass; iwwregens duerch eis AL an hirem President seng demools direkt perséinlech Relatioun mam Här Staatsminister Pierre Werner; op deer Basis ass dunn d'Spezialcommissioun och entstan.

Zënter bal 20 Joer si mir (nach ëmmer) „dohannert“, datt d'Lëtzebuergesche seng Plaz an eiser Constitutioun soll kréien. De Prinzip dovun ass vun den Haupt-Parteien an deer kompetenter Chambercommissioun ewell laang ugeholl. **Jiddfer Deputéierten huet vun äis eng Brochure kritt**, an deer kéipweis Ursachen an Argumenter kloer auserneegedi sinn (iwwregens nach ëmmer bei äis ze kréien). Duerch Ëmstänn, déi nëmme reng politesch sinn, an näischt mat eiser Sprooch oder géint si ze dinn hunn, ass och **eis Sprooch souzesoen an deen „zëie Bulli“ gero den**, dee mir kennen, bis ...

Donieft ass dann elo **e Gesetz an der „Mautsch“, dat déi „administrativ“ bis organisatoresch Säit vum Lëtzebuergesche soll regulariséieren**. Naja, dat ass a sengem Fong eng gutt Saach. Mä et bleift ze hoffen, datt dat Këndchen och matzäit aus der Wéi eraus an de „Juppla“ an zerguttst un d'Lafe kënn!